

Informacije

Številni ljudje ne vedo, da s kurjenjem v gospodinjstvih povzročajo zdravju škodljive posledice – tudi v primeru, da imajo peči, označene z znakom za okolje, ki delujejo v optimalnih pogojih. Ker si večina ljudi ne želi onesnaževati okolja in bodo prenehali kuriti v pečeh, ko bodo poučeni o svojem onesnaževanju, je za čistejši zrak potrebno ljudi informirati o onesnaženju, ki ga povzroča kurjenje v gospodinjstvih.

Povezave

Dodatne informacije so dostopne na spletni strani projekta Clean Heat: www.clean-heat.eu

Partnerji projekta:

Deutsche Umwelthilfe: www.duh.de

The Ecological Council: www.ecocouncil.dk/eng

Evropska krovna organizacija:

Evropski urad za okolje: www.eeb.org

Kopiranje, tiskanje in vsakršno drugo distribuiranje te brošure je zaželeno in je mogoče brez dodatnega dovoljenja z navedbo vira.

Koch & Falk

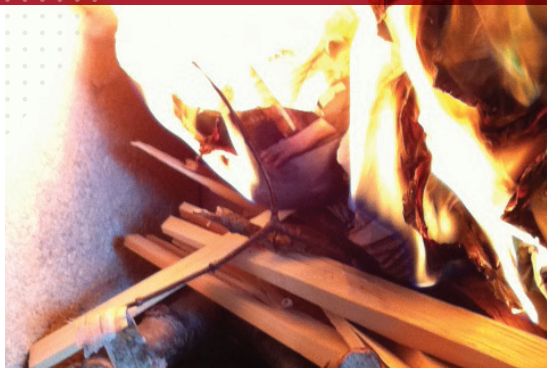
Onesnaževanje zaradi kurjenja v stanovanjskem sektorju

Kurjenje lesa, premoga, lignita, koksa in odpadkov je v EU eden izmed virov onesnaženja, ki je zdravju najbolj škodljiv.

Onesnaževanje zaradi kurjenja v stanovanjskem sektorju v EU:

- vsako leto povzroči 60.000 prezgodnjih smrti ter 60 milijonov bolniških dni;
- povzroča 150krat več izpustov sajastih delcev kot vse elektrarne skupaj;
- lahko onesnaži zrak v vaših bivalnih prostorih do mere, ko je škodljiv za zdravje.

V okoljski nevladni organizaciji Danish Ecological Council in neprofitni organizaciji Deutsche Umwelthilfe si prizadevamo za zmanjševanje zdravju in okolju škodljivega onesnaževanja zraka zaradi kurjenja v gospodinjstvih v EU. Naš projekt *Clean Heat* je financiran iz programa Evropske Unije LIFE ter ameriške podnebne fundacije CFW (Climate Works Foundation).

Toksična onesnaževala

Kurjenje v gospodinjstvih v manjših pečeh in kotlih je največji vir številnih strupenih onesnaževal zraka: drobnih delcev, sajastih delcev, dioksinov, katranskih spojin in hlapnih organskih spojin. Ti delci so glavni vzrok za obolevnost in prezgodnje smrti, povezane z onesnaženostjo zraka. Kurjenje (zlasti lesa) v gospodinjstvih povzroči več kot polovico skupnih emisij sajastih delcev v EU.

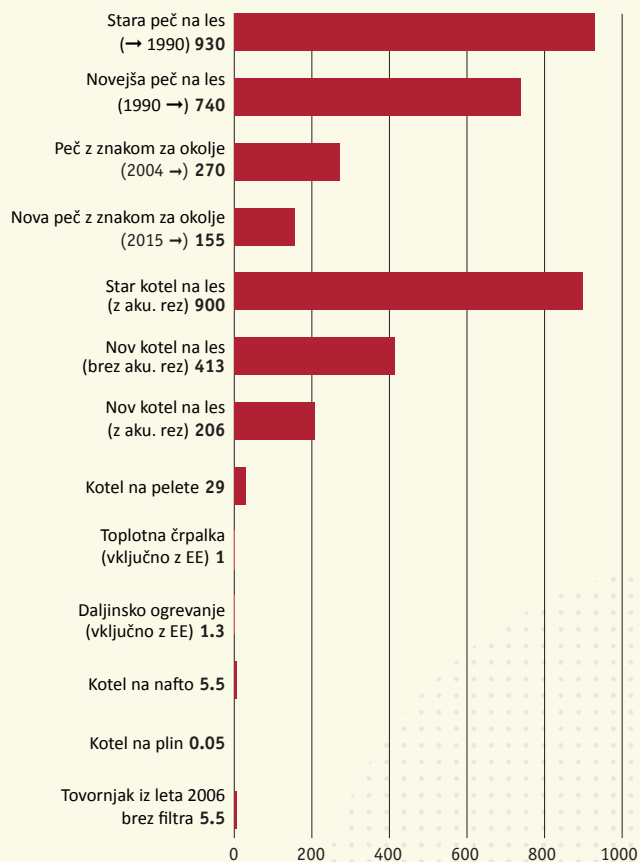
Onesnaženost z delci

Kurjenje v gospodinjstvih onesnažuje precej bolj kot drugi viri toplote. Tudi popolnoma nova peč z znakom za okolje pri optimalnem delovanju oddaja več kot 25krat toliko delcev kot 10 let star tovarnjak brez filtra za delce (na enoto energije). Nove ekološke peči torej onesnažujejo manj kot stare peči, a še vedno povzročajo znatno onesnaženje zraka. Kurjenje v gospodinjstvih pogosto onesnažuje zunanji zrak na stanovanjskih območjih do ravni, ki škoduje zdravju, iz peči pa lahko škodljivi zrak uhaja tudi neposredno v vaše bivalne prostore.

Uporabite svoj nos

Podrobne meritve izredno majhnih delcev na 15 stanovanjskih območjih so pokazale, da obstaja jasna povezava med vonjem dima in onesnaženostjo zraka zaradi kurjenja lesa. Celo šibak vonj običajno kaže na 5–10krat večjo onesnaženost zraka od prostorov, kjer vonja ni, močan vonj pa je lahko znak tudi več kot 50kratnega povečanja ravni onesnaženosti. Onesnaženost zraka na stanovanjskih območjih lahko tako doseže enako raven kot najbolj onesnažene ceste v času prometne konice. Uporabite svoj nos in obvestite okoljske organe, če v vaši soseski poznate vonj po dimu.

Emisije delcev (PM2.5) iz različnih virov toplote (Danski emisijski faktorji; grami delcev na GJ energije)

Emisije delcev iz različnih virov toplote. Za primerjavo so prikazane emisije iz starejšega tovarnjaka. Za kotle so prikazane emisije z in brez akumulacijskih rezervoarjev (aku. rez.). Emisije iz daljinskega ogrevanja in toplotnih črpalk vključujejo emisije iz elektrarn (EE).

Udobno vzdušje, ki ga pričarajo plameni, je prijetno, a z njim povezane zdravstvene posledice so zelo neprijetne.

Ne zdi se logično, da je s pečjo, označeno z znakom za okolje, dovoljeno onesnaževati 25krat bolj kot z 10 let starim tovarnjakom.

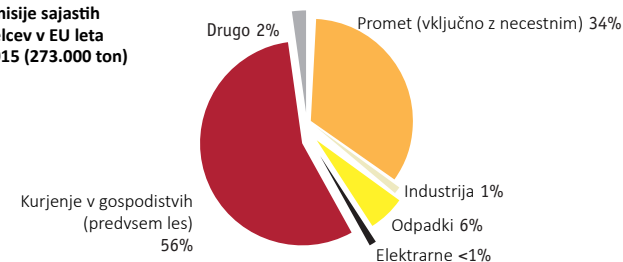
Škodljive posledice za zdravje

Znano je, da onesnaženje z delci povečuje tveganje za bolezni srca, krvne strdke, resne bolezni dihalnih poti, raka in s tem tudi za prezgodnjo smrt. Kurjenje v gospodinjstvih v EU povzroči 60.000 prezgodnjih smrti letno. Na mnogih stanovanjskih območjih je onesnaženje zaradi lokalnega kurjenja glavni vzrok obolevnosti in prezgodnje smrtnosti. Kurjenje v gospodinjstvih predstavlja ogromen strošek za družbo – strošek, ki ga prek davkov in povečane obolevnosti plačujemo vsi.

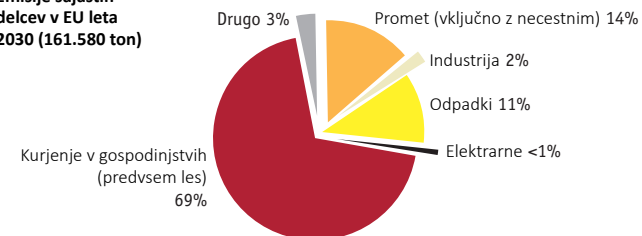
Škodljive posledice za podnebje

Nekateri ljudje so prepričani, da je kurjenje lesa v gospodinjstvih »dobro« za podnebje. To ni res. Zaradi lesa v obliki polen, ki se jih kuri v majhnih pečeh in kotlih, nastajajo velike količine sajastih delcev, ki so takoj za CO₂ eden največjih dejavnikov, ki povzročajo podnebne spremembe. Tradicionalne načine ogrevanja v gospodinjstvih je bolje nadomestiti z bolj zdravimi alternativami.

Emisije sajastih delcev v EU leta 2015 (273.000 ton)

Emisije sajastih delcev v EU leta 2030 (161.580 ton)

Reference: GAINS model, IIASA

Električni kamin ponuja enako prijetno vzdušje brez kakršnega koli lokalnega onesnaževanja.

Potrebni so ukrepi

Če ne bomo ukrepali, se bo delež emisij strupenih sajastih delcev iz kurjenja v gospodinjstvih do leta 2030 povečal na skoraj 70 % skupnih emisij v EU.

Bolj zdrave alternative

Obstajajo številne okolju prijazne alternative tradicionalnemu kurjenju v gospodinjstvih: boljša izolacija, nova okna, daljinsko ogrevanje in ogrevanje na plin v mestih, toplotne črpalke ali kotli na lesne pelete na podeželju. Na ta način lahko emisije delcev zmanjšamo za več kot 90%. Umetne »lesne« peči, ki za gorivo uporabljajo plin ali elektriko, ne povzročajo skoraj nikakršnih emisij delcev in obenem omogočajo, da uživamo v prijetnem vzdušju, ki ga pričara ogenj. Vendar pa konvencionalni plin še vedno prispeva h globalnemu segrevanju.